Նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն ղրկել է ուղղել Առ Խմբագրութիւն
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ
ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

درعليه‌ده غلطه‌ده (ماسيس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գինն	արծ.	75
»	»	Վեցամսեայ	» »	40
Գաւառներու	»	Տարեկան	» »	100
»	»	Վեցամսեայ	» »	50
»	»	Եռամսեայ	» »	25
Օտար երկրի	»	Տարեկան	ֆրանք	25
Ռուսիոյ	»	»	ռուբլի	10

Յատուկ տուն տպագրական մելանով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ
ՑԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ Է

Տնտեսագէտները վաղուց նկատած էին որ այսչափ տարին մի անգամ, երկիր մը կամ ամբողջ երկիրներ տնտեսական տագնապներու կը մատնուին։ Ոմանք կը պնդեն թէ երկիր մը իր տնտեսական կացութեան առաւելագոյն աստիճանին (մաքսիմօմ) կը հասնի տասը տարուան մէջ. յետոյ կամաց կամաց կը խոնարհի մինչև նուազագոյն աստիճանը (մինիմօմ) նոյնպէս տասը տարի յետոյ։ Ուրիշներ կը պնդեն թէ այս ելևէջը տասներկու կամ տասնուհինգ տարիներու մէջ տեղի կունենայ։

Տնտեսական կացութեան այս յաջորդական անկման ու վերականգնումին պատճառներն ի՞նչ են արդեօք։

Ցորեն արտադրող երկիրները գլխաւորապէս ենթակայ են այս ելևէջին։

Ո՞վ չի յիշեր 1890-91ին Ռուսիոյ սոսկալի սովը։ Տնտեսագէտները կը պնդեն որ հողին արտադրութիւնն իր բացարձակ ուժին համեմատական է. այսինքն հողը որչափ շատ ուժ ունենայ և սպառէ այնքան աւելի կարտադրէ։ Ճշմարտութիւն մը զոր հաստատելու պէտք չկայ։ Երկրագործ մը կը հերկէ ու կը ցանէ իր հողերը շարունակ. արդ ամէն տարի կը կորսնցնէ իր պարարտութեան մէկ մասը, կամաց կամաց կը տկարանայ և այդ տկարութեան համեմատ քիչ բերք կուտայ։ Աշխարհի բոլոր երկրագործները գիտնալով այս բանը, տարին անգամ մը կամ երկու տարին անգամ մը հողը հանգիստ կը թողուն (պնյար jachère)։ Մովսէս ալ այս բանը նկատի առած էր, Իսրայելի օրէնքը կը սրամադրէր որ եօթը տարին անգամ մը երկրագործն հանգիստ թողու արտը, ոչ վարէ ոչ ցանէ զայն։ Մեր մէջ հինգ կտոր արտ ունեցողը երեքը կը հերկէ, երկուքը պնյար կը թողու, աւելի քիչ ունեցողն ամէն տարի կը ցանէ մինչև որ հողը ա՛լ սերմի փոխան սերմ տայ։

Հիմա կարծեմ կարելի եղաւ ըմբռնել թէ ցորենի արտադրութիւնը կաւելնայ կամ կը պակսի հողին սպառած և վերընդունած ուժերուն համեմատ։

* * *

Տնտեսագէտներն, այս կացութեան անմիջական դարման մ'ընելու համար, առաջարկեցին փոխադրութեան միջոցները դիւրացնել։ Եւ իրաւ, երկաթուղիներու և շոգենաւերու շնորհիւ Ռուսիոյ և Ռումանիոյ առատ ցորենը կամ ալիւրը կրնայ Աւստրիա, Ֆրանսա, Գերմանիա մտնել, կամ Պոլիս, Վառնա ու Գրենիչի հասնիլ։ Իզմիրի և Ատանայի նաշանդը կրնայ Սուրիոյ և Հալէպի նաշանդներուն օգնութեան հասնիլ և փոխադարձաբար։ Բայց փոխադրութեան այս դիւրին միջոցներն ալ դեռ չի լուծեցին խնդիրը. ժողովուրդը շատ սուղ կուտէր հացը։

Այն ատեն գիտուն տնտեսագէտները մէջտեղ մտան և առաջարկեցին հողը պնյար թողելու դրութիւնը վերցնել և փոխարէն ամէն տարի արտերը բարուքել, կենդանիներու աղբերով կամ հանքային ու բուսական ուժովցնող տարրերով։ Այս առաջարկին խօսք չկայ։ Ֆրանսական երկրագործութիւնը վերակազմուեցաւ. Գերմանիականը, Միացեալ Նահանգներունը մեծ յառաջադիմութիւնները ըրին, ու շատակեր Անգլիացիներն իրենց քչիկ հողերէն առաջին արդիւնք սկսան ակնկալել. այնպէս ալ եղաւ Հոլանտայի, Զուիցերիոյ մէջ։ Այս կերպով հողի արտադրութեան խնդիրը կը սկսի լուծուիլ այդ երկիրներուն մէջ և մէկը պիտի չի կրնայ ըսել թէ հողն իր քըրտինքը չի պահեր։ Այդ երկիրները սակայն ուրիշ ցաւ մը, ուրիշ տագնապ մը մ'անին զոր չփոթելու չէ երկրագործական տագնապին հետ. — Գործաւորական խնդիրը, որ մեր նիւթէն ալ դուրս է։

* * *

Թուրքիա, իբրև ցորեն արտադրող կարևոր երկիր մը իր տնտեսական պարբերական տագնապները կը պարտի երկրագործութեան։ Հարկաւ չէք մոռցած 1879-80-81ի տագնապը որ մանաւանդ գաւառներու մէջ սոսկալի թշուառութեան մատնեց Թուրքիոյ ամէն անհատ։ Այդ թուականէն առաջ ալ մեր հայրերը կը յիշեն սուղ տարիներ [illegible] անունով, միևնոյն ժամանակ այնքան առատ տարիներ որ կըսեն թէ [illegible] էր։ Այս երկու բացառութիւններով ժողովուրդը կենդանի կերպով կ'ապացուցանէ տնտեսական տագնապներու գոյութիւնը։

1880ին մէկ օխա ալիւրը մինչև 15-20 ղրուշի հասաւ տեղ տեղ, այս գինը անգամ մ'ալ կրկնուեցաւ 92ի ձմեռը Կարինի մէջ և շրջակաները։ Միևնոյն ատեն գրեթէ Անատոլուի ամբողջ արևելեան մասը ցորենի տագնապը կրեց, երբ արևմտեան մասը կրնար անոր օգնութեան հասնիլ։ 1880ին երկրագործները սովորականէն տասն անգամ քիչ սերմ կրցան ցանել, ութը տարի յետոյ ցորենի 13 օխան 4-5 ղրուշի կ'իջնէր և [illegible] էր։ 1889էն ի վեր ցորենի գինը սկսաւ աստիճանաբար վեր դնել բայց ո՛չ ամէն տեղ. կառաւաններու հաստատուն երթևեկութիւնը որուն կառավարութիւնն ալ մասնաւոր հոգ տարաւ քիչ մը մեղմացուց գինները։

* * *

Այս օրուան տնտեսական տագնապը որ կը տիրէ գաւառներու մէջ, շատ կէտերու վրայ բոլորովին կը տարբերի 1879-80ի տագնապէն։

Այն օր ցորենի սով կար, այսօր դրամի սով կայ։ Այն ատեն ամէն մարդ քիչ մը խնայած դրամ ունէր որով հազուագիւտ ցորենը ձեռք բերաւ. այսօր ամէն տեղ ցորեն կայ բայց դրամը կը պակսի։

1880ին ամէն մարդ իր դրամը սպառեց ու աղքատացաւ, բայց անկէ ի վեր մինչև 1890 գաւառային քաղաքներու մէջ հարստութիւնը հասաւ չի տեսնուած աստիճանի մը։ Մեր հայրերը 500 կամ 1000 ոսկիի տէր վաճառական մը ամենահարուստ կը համարէին, մենք 5000—10000 լիրայի տէրեր տեսանք իբրև շնորհքով վաճառական։ Այս մարդիկ 50 կամ 100 ոսկիով ճամբայ ելած էին, անոնց յաջողութիւնները յաջողութեամբ պսակուեցան ուրիշներ կանոնաւորապէս շահեցան և բազմապատկուած դրամագլուխի մը տէր եղան։

Բայց գիտելու է որ հարստութիւնը գիւղերէն բոլորովին քաշուեցաւ և քաղաքներու մէջ դիզուեցաւ։ Ամէն քաղաքացի. Թուրք, Հայ, Յոյն օգտուեցաւ ցորենի առատութենէն. տուաւ աժման ապրանքը, առաւ սուղ ցորենը. քաղաքացին իր բաժինը շինեց ի վնաս գիւղացիին։ Այս վերջինը տեսնելով որ շահը մինակ ցորենի առևտուրին մէջ է, բոլոր ուժը թափեց հողին վրայ. շատ տուաւ, շատ տուաւ, վաղուան վրայ չի խորհեցաւ, այնպէս որ երբ օր մը ա՛լ հողը տկարացաւ կամ ժանգն ու մարախը զարկին ցորենը, ձեռքը դրաւ գրպանը որ դատարկ էր։

Թէ՛ վաճառական թէ արհեստաւոր քաղաքացի օգտուեցաւ ցորենի առատութենէն, բայց հիմա որ գիւղացին քաղաք կուգայ առանց ափին մէջ դրամ մ'ունենալու, ինչպէ՞ս պիտի ծախէ իր ապրանքը. — ապառիկ։ Տուին ու չի կրցան գանձել. չի շահեցան ու սկսան իրենց դրամագլուխն ուտել։ Տարիները գլորուեցան 90էն ի վեր և այսօր, վեց տարի յետոյ, գեղացիներն իրենց անխոհեմութեան, քաղաքացիներն իրենց ագահութեան հետևանքը կը կրեն. ընդհանուր աղքատութիւն. դըրամի սով։

* * *

Ուրեմն պէտք է վերականգնենք մեր դրամագլուխը։ Ու այս բանը դժուար չէ։ Հողը այսօր կը վարձատրէ միակին աշխատանքը, ցորենը չէ որ կը պակսի, մի քիչ աւելի աշխատութիւն. մի քիչ աւելի քրտինք։ Երբ երկրագործութիւնը ճամբու մէջ մտնէ վաճառականին և արհեստաւորին երեսը ծիծաղ կուգայ. ապրանքը կը ծախուի, արհեստը կը բանի. կամաց կամաց դրամագլուխն ալ կը վերականգնուի։

Տնտեսական կացութեան պատմութիւնն ա՛յս է քաղաքակրթութեան բակիզբէն մինչև այսօր։

Գ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԵՒ ՏՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՕԴԸ

3. [illegible]. — Կրակը վառարանին մէջ կը ճարճատէ. գոցեցէ՛ք փոքր դռնակը, վառարանն ուրիշ ծակ ու ծուկ թող չունենայ, ի՞նչ կը պատահի։ Վառարանին փոքր դռնակը բաց է, թելի մը ծայրէն պզտիկ կտոր մը թուղթ կախելով անոր դիմաց բռնեցէք, ի՞նչ կըլլայ. թուղթը դէպի ներս կերթայ այնպէս չէ՞։ Վառած մեղրամոմը (ժամու մոմ) փչեցէ՛ք թող մարի, ծայրէն դեռ ծուխ կելնէ. փոքր դռնակին վարի կողմը բռնեցէ՛ք. ծուխը փոխանակ ուղիղ վեր բարձրանալու կը ծռի և դռնակէն ներս կը մտնէ։

Հա՛, կը տեսնեմ որ ամենուդ ալ շրթունքներուն վրայ ծիծաղ մը կայ, պատճառը գտաք. օդն է որ միշտ դռնակէն ներս կը մտնէ ու իր հետ կը տանի թուղթի կտորը, մոմին ծուխը։ Երբ դռնակը գոցէք օդին ներս մտնելը կարգիլէք և կրակը կամաց կամաց կը մարի։

4. [illegible]. — [illegible], չի կարծէք այն [illegible] (կազ հանքի) զոր լամպերու մէջ կը լեցնենք ու ամէն օր կը վառենք։ Գիտութեան մէջ [illegible] կըսեն այն ամէն նիւթերուն որ օդին պէս են չեն տեսնուիր բայց գոյութիւն ունին, ինչպէս լուսաւորութեան կազը, որու թէթեւ հոտը կառնենք, որուն եթէ լուցկի մը մօտեցնենք կը վառի, բայց չի տեսնուիր։ — Էհ, ուրեմն, թերևս ըսէք, թէ օդին մէջ գտնուած երկու կազերը ինչ հոտ ունին։ — Անոնք հոտ չունին։ — Զարմացա՞ք, մի՛թէ մաքուր ջուրը հոտ ունի՞, միթէ շաքարը հոտ ունի՞ն'լ՞ա։ Բայց ինչպէ՞ս համոզեմ ձեզ թէ օդին մէջ իրօք երկու գլխաւոր կազեր կը գտնուին։

Առէ՛ք քիչ մը լայն ու խորունկ աման մը, մէջը լեցուցէք ջուր, առէ՛ք սանկի (մանթար) լայն կտոր մ'ալ, մէջտեղը գամլինով փորեցէք ու պզտիկ կտոր մը մոմ մէջը դրէք։ Մօտեցուցէք լուցկի մը, մոմը ջուրի երեսին վրայ կը վառի, ի՞նչ գեղեցիկ բան։ Եթէ լայն բերնով ապակիէ շիշ մը ունիք, մէջը շորցուցէ՛ք ու իջեցուցէք ջուրի ամանին մէջ, այնպէս որ սանկին ու մոմը շիշէին մէջտեղ գտնուին։ Ուշադրութի՛ւն. Եթէ շատ ճարպիկ ըլլաք, գրիչի մը ծայրով քիչ մը մելան կը քսէք շիշին վրայ այն տեղ՝ ուր ջուրը կը գտնուէր. դիտեցէ՛ք. նախ ջուրը կը սկսի վար իջնել (1), յետոյ [illegible] (2), անմիջապէս յետոյ ջուրը նորէն կը սկսի բարձրանալ (3)։

Ջուրի վար իջնելուն ու վեր բարձրանալուն պատճառները հիմա չեմ ըսեր. բարենիշ մը անո՛ր որ կրնայ կըռահել։ Բայց մոմը ի՞նչու մարեցաւ, եթէ շիշը վրան չիջեցնէիք մինչև վերջը պիտի վառէր տասանելով ջուրին երեսը։ Իզուր կաշխատիք, բարեկամնե՛րս, պատճառը գտնելու։ Մոմ կ'շիշին մէջ օդ կար. մոմը մարեցաւ, որովհետև դուրսէն նոր օդ չէր կրնար գալ։ Եթէ միջոցներ ունենաք ու քննէք պիտի տեսնէք որ շիշին մէջ երկու տեսակ կազ մնացած է, [illegible] և [illegible], երկուքն ալ մոմը վառելու անյարմար։ Ուրեմն ո՞ր կազն էր վառողը. — [illegible]։ Հիմա ի՞նչ եղաւ թթուածինը. հատա՞ւ, լմնցա՞ւ. — ո՛չ, միացաւ մոմի [illegible] հետ և կազմեց [illegible] որ կրակը, ճրագը վառելու յատկութիւնը չունի։ Բաւ է թէ սովորական օդին մէջ երկու գլխաւոր կազ կայ [illegible] որ կրակը կը վառէ, [illegible] որ կրակին համար օգուտ մը չունի։ Ուր որ թթուածին չկայ հոն կրակ չի վառիր, լուծքի չի բռներ։

ՄՇՈՅ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՔԸ

Լուսաւորիչ մտցեց զգիւան, լցեց զնտան, կալ դեւն եկաւ «ձամանէ», սատաց, զիս մի՛ մատեր զնտան, կեղնիմ Ս. Կարապետու փռշեման, տանիմ մաիմ փրէ պահման. մինչև Քրիստոս գայ դատաստան։

(Ժողովրդական երգէ)

Չորրորդ դարու սկիզբներ, Քրիստոսի 302 թուականին Ս. Լուսաւորիչ կը հասնի Հնդկական գիւղ՝ Գիսանէի և Դեմետրի չաստուածոց մեծաշէն մեհեանին վրայ, և կը հանդիպի ահագին դիմադրութեան։ Պաշտօնեայք մեհենաց հիանալի անձնուիրութեամբ կը համախմբին պաշտպանելու իրենց Պաշտելի Բագինները « և գլխաւոր քուրմն էր անուն Արձան, և որդւոյ նորա Դեմետր.... և Դեմետր ասէ, լուարուք մեզ ժողովուրդ. զի այս քառասուն ամ է, որ ծառայեմք մեծի աստուծոյն. և գիտեմք զզօրութիւն նոցա, և արդ՝ լաւ է մեզ մեռանիլ ի վերայ աստուծոյ մերոյ, քան զնոսա ի ձեռն՝ ապականել տեսանել » ևլն։

Դիմադրութիւնը անկոտրուած էն առելի կատաղութեամբ տեղի կունենայ, մինչև որ Ս. Լուսաւորիչ կ'ափրուէ իր [illegible] առնուլ և փախչիլ յԱրգան, և ժողովուրդը մեծամեծ զոհողութեամբ կը կարէ հաշին քրմապետաց, պետաց, քրմաց և սպասաւորաց, վեց եօթ հազար զոհեր կը փռուին Հնդկական կաղնիներու տակը, ուր ուրեմն կը հասնի դարձեալ Ս. Հայրապետն, « և բարձեալ զնշխարս եկաք յարձան (ի նոյն յանուն Արձանայ քրմապետի), և առեալ Ս. Գրիգոր զայլ թեւն Սրբոյ Մկրտչին տեառնագրեաց զտեղին, եղիցի սա պահապան, և միանգամայն եղիցի սա այս շինեալ յաւիտենական յաղթից յաղթս »։

Յաղթանակը լրացած է։ Արձանայ սարէն մեծաւ խնդութեամբ Ս. Կարապետի ոսկորներն կը բառնան Չոփի վրայ և կը դնեն սըզակի ի մեհենատեղին։ Ալ քար ու հող կը դոզան, ու կը սըրբանին Պատկանելի հերի զնաքերին առաջ։ Կը մօտիկնան տակաւ, և մեհենաց պարիսպներու սորուտը [illegible], որոյ հետքն կը մնայ և մինչև ցայսօր [illegible] կ'անուանեն այն ապառաժն,՝ որու բոլոր կայ քարակարկառ մը, ուր ուխտաւորք պահ մը հանգիստ կ'առնուն, շողալից [illegible] կը տեսնեն, և քրտնած, թաշկած, շնչակտուր, մարատտառը Մարաթոնի և մեծ Կարապետի մարմար գերեզմանի սիրով ու [illegible] աչքով աչքով կը քաշուին դէպ ի վանք։

Ս. Գրիգոր ձեռքը կ'երկարէ. կը քանդուին ու կը փշրուին, գլոխ նաև ամէն շինուածք. առ ժամանակեայ կերպիւ կ'ամփոփէ Սրբոյն նշխարները վանքի արևմտակողմն, այժմ Ս. Յարութիւն կոչուած մատրան մէջ, զոր ռամիկք կ'անուանեն [illegible], և ասեն թէ՝ հոս ժողովեց, լցեց, կապեց ու կաշկանդեց լուսաւորիչն դեւերն դիւանն և այն ատենն է եղեր. որ կալ դեւն եկեր [illegible], ու խնդրեր է զինքն չի ձգել [illegible], այլ կարգել Ս. Կարապետու [illegible] ևն. ևն. և կը հրամայէ կառուցանել բուն հանգստարանի հոյակապ շէնքը։ « Եւ այնչափ որջացեալ էր անդ սատանայ, մինչև ի հօտոյն սրբոյ յայտնեալ թէ՝ նա խակ է [illegible], զորս զանեղին ինեակնեանն կոչէն Հնդիկք և Պարսիկք, յոր պանծային յայժ բնակիչք երկրին... ուստի յայժ բունեալ էր՝ ի նմա սատանայ։ Կործանեցաք զպատկերսն սատանայի, և եդաք ի նոյն տեղւոջ զնշխարս Սրբոյ Կարապետին Յովհաննու և Աթանագինեայ վկային ի մարմարեան մատրան...» Կ'աւարտի շէնքն, կը կատարուի և ամփոփումն Ս. ոսկերաց, հոն կ'ազօթէ Ս. Լուսաւորիչ, որ անյայտ մնան նշխարք Սրբոյն, մինչև ի կատարած, և ըստ աւանդութեան՝ կը հրամայէ, որ կանանց սեռը իրաւունք չունենայ մտնել [illegible] մատուռն, և համբուրել գերեզմանն, և ըստ այս մինչև այսօր արգիլուած է կանանց սեռին մտնել ի ներքս ի գերեզման։ Ահ՝ տեսնելու է թէ՝ կանայք ինչ խորին հայցուածովք և ջերմեռանդութեամբ մարմար գերեզմանի դրան առջև՝ Սրբոյն գերեզմանաքարին վրայ ծունկ չոքած, ձեռքերը բացած սիրտը բացած հոգեկան զմայլումով կը խնդրէ հազար ու հազար շնորհ և [illegible], շնորհ իւր որդեկաց, իր արտին ափին,

իր բուսին, մուրատ իր դուռին, իր կանանչ արեւ կարինններուն, և իր գուր ու գլխլցին։ Աւելի քաղցր, աւելի պատկառելի և խորհրդաւոր կը մնայ միշտ մարմար քարն, և գերեզմանն լուսխառվոր չրթներով համբուրել արգիլուած է կնոջ։ Բայց հայ կինն արգելքին դէմ բերան իսկ բանալ չի համարձակիր, որովհետեւ մ'է Նորա համար այդ Սուրբ հրամանը, և արդար պատիժ վասն այն լկտի աղջկան, որ համարձակեցաւ գլխատել տալ անմեղ առաքեալը։

Ս. Գրիգոր կը մեկնի անտի՝ Եպիսկոպոս և տեսուչ թողլով անդ զՁենոբ-Գլակ ասորին, որոյ անուամբ կոչուեցաւ վանքս Գլակայ վանք. և երկնային ուրախութեամբ լցուած կ'իջնէ յԱշտիշատ՝ ի տաճարն Վահէւաննեանց կամ Վահագնայ, որ աւելի նշանաւոր էր Արձանայ և Գիսանէի մեհեաններէն. նա ել կը փշրուի խաչի տակ։ Առաջին եկեղեցին կը կառուցուի, և առաջին Պատարագն կը մատուցանէ Նորապսակ Եպիսկոպոսապետ և Հայրապետն Հայոց, բիւրական լերանց ջրերու մէջ մկրտելով Գաւառին անհամար ժողովուրդը։

Ոչխարի նման, Գունդագունդ ժողովուրդն լրարու եռեւ կը նետուի լուսաւորչական փարախը, ամէն տեղ քարուքանդ կը լինին Կռատունք և կուռքերն, ամէն տեղ լուսաւորին, սրբուին, Ս. Հոգւոյն շնորհն առնուն, մեհենական մատենից տեղ՝ Նորակարկուց տաճարներու մէջ կը ղեկեղուին խաչակրօշ Աւետարանք, և Քրիստոսի Յիսուսի մեծահրաշ անունն ամենայն արագութեամբ կը հնչէ արարատէն մինչեւ տարօն, ի սար ու ձոր, դաշտ ու դաւան և յամենայն կողմանս։

Ալ մենք չենք հետեւիր Ս. Գրիգորի ճամբորդութեան և գնացքին. դառնանք Գլակայ վանքը, որ արդէն կազմակերպեալ միաբանութեամբ սկսած է երգել կանչել, օրհնել և փառաւորել լուսաւորչի Աստուածը խնկաւէտայ բլրոց չորս կողմն։ ԳԵՂԱՄ

Ուսուցիչներ որոնք պաշտօնապէս չեն հրաժարեցուցած վարժարանին խնամակալութեան կամ հոգաբարձուկողմանէ, ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՈՒՆԻՆ իրենց դասերը շարունակելու, թէեւ Տնօրէնն անձնապէս հակառակ ըլլայ նոյն ուսուցչաց պաշտօնավարութեան։

ԽՆԹԱԿԱՑ

Ենթակայն այդ պատասխանը գրելով կուզէ ցուցնել թէ զինքը չեն հրաժարեցուցած բայց տնօրէնն իր հակառակորդն է։ Ընդունինք թէ այդպէս է։ — Գպրոցը բացուելէ ամիս ու կէս յետոյ վարժարանի խնամակալութիւնը պաշտօնի հրաւիրե՞ց զինք։ — Եթէ պաշտօնի հրաւիրած էր, ի՞նչ հարկ կար պահանջել պատասխանատւութիւնները. հոգաբարձութեան երկու տողը կը բաւէր։

Բէշ-աղաճեան լրագրին նախորդաց ատենը Թուրքիոյ մէջ, խմբագրապետ Բիւզանդ Քէչեան էֆէնտի, իւր խմբագրական նորքնթացութիւնը Մասիսի խմբագրապետ Խըթիճեան Կարապետի ձեռքին տակ կատարելին յիշած ժամանակ՝ չափազանց մեծ դեր մը տուած է ինքն իրեն, ձեւանալով թէ ինք Խըթիճեանի ներշնչութեամբ կը գրէր ինչ որ նա հրամայէր գրել, և թէ իւր գրածները նա աչքէ կ'անցունէր, խընամով կը սրբագրէր, կը կոկէր իւր թէ՛ լեզուն, թէ՛ ոճն և թէ՛ խոստն և հանրութեան առջեւ ելնելու վիճակի մէջ կը դնէր։

Զենք հաւնիր թէ Քէչեան էֆէնտի՝ Հայ խմբագրութեան մէջ Խըթիճեան Կարապետին երսուն և հինգ տարի շարունակ կատարած համեստ դերը չափազանց պզտիկցունելէ և իւր կատարած հնգամեայ աշակերտութեան դերն ալ ա՛յնչափ մեծցունելէ ի՛նչ շահ կը յուսայ։

Կ. Ս. ԽԹԻՃԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ՄԷՋ

Դեկտ. 3ին կէս օրէ յետոյ, Պորտոյի Սէնթ-Անտրէ Մայր եկեղեցւոյն կրօնաւորները Ս. Կուսի Աւետման պատկերին առջեւ ծնրադիր և ջերմեռանդ օրէն աղօթող անձ մը կը տեսնեն։ Յանկարծ այդ մարդը ոտքի կ'ելնէ, գրպանէն կը հանէ ատրճանակ մը և գանկին դնելով կը պարպէ։ Ներկաները թշուառ մարդուն վրայ կը վազեն, բայց ուշ։ Ոստիկանութեան քոմիսէրը կը հասնի և յուսահատ մարդը կը փոխադրէ Օթէլ Տիէօ հիւանդանոց ուր պահ մը ետք հոգին կուտայ։ Մարդուն վրայ կը գտնեն նամակ մը որ կը հաստատէ իր ով ըլլալը. ամուսնացած, ընտանիքի տէր և ծառայ բժշկի մը մօտ։ Այս նամակին մէջ խեղճ մարդը կը յայտնէր թէ ինքը խախուտ առողջութիւն մ'ունենալով շատ երկար պիտի չկրնայ պահել իր պաշտօնը, թէ պաշտօնը կորսնցնելէ յետոյ պիտի մնայ անգործ թշուառ, թէրեւս բեռ մը իրեններուն վրայ, թէ վերջապէս այս պայմաններու ներքեւ լաւագոյն կը համարի իր կեանքին վերջ տալ։

Ահաւասիկ ուղեղային հիւանդ մը որու մէջ ապրելու քաջասրտութիւնն ու դատողութիւնը մեռած էին արդէն։

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅ. 27 ԴԵԿՏ. 9 1896

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դաշնագրութեանց միայն յանձնաժողովն երէկ քննեց Իտալ. և Թունուզեան դաշնագրութիւնը։ Թէեւ մեծամասնութիւնը նպաստաւոր կ'երեւի անոր, բայց կ'ուզէ որ գոնէ տասը տարի երկարաձգուի անոր տեւողութիւնը։ Որոշուեցաւ Նոր գումարում մ'ընել երկուշաբթի և հրաւիրել արտաքին գործոց Նախարար Պ. Վիսքոնթի-Վէնոսթա որպէս զի բացատրութիւններ տայ։

Երկրագործութեան պաշտօնատան մէջ ստուգուած է որ Իտալական գինիներուն յԱւստրիա արտածումը մեծապէս նուազած է։ 1894ին արտածութիւնը բարձրացաւ 2 միլիոն հեկտոլիտրի, մինչդեռ այս տարի դժուարաւ պիտի հասնի 400000ի։

Վիէննայի Իտալական դեսպանատունը իրաց այս վիճակին բացատրութիւնն տուաւ. իր կարծիքով Իտալացի վաճառականները և արտադրողները նմուշներուն յար և նման գինի բնաւ չեն ղրկեր։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Կարոլ Թագաւոր Նախարարական անակնկալ տագնապէն բաւական շփոթած ըլլալով, ընդունեց Նախագահ Մ. Օրեէլեանի իրեն առաջարկած վերակազմութիւնը։ Ազատական դահլիճ մը ընտրուած է Նոր մարդերով, ի բաց առեալ Նախկին դահլիճին մէկ կամ երկու անդամները։

Թագաւորը Նախարարապետ Մ. Օրեէլեան իբրեւ տնտեսագէտ անուանած է Նախարար արքունի կալուածոց, արհեստներու և երկրագործութեան։

Մ. Սթուրձա, Նախորդ դահլիճին հանրային շինութեանց Նախարարը, անուանած է արտաքին գործոց և աժամանակեայ պատերազմական Նախարար։ Մ. Մ. Շէնորէա, Մարզեսկօ և Բարոզմպարու, արդարութեան, հանրային կրթութեան, կրօնի և հանրային շինութեանց Նախարար, և Մ. Ֆանթամիքէզէն պահած է իբրեւ ելմտական Նախարար։

Կ'երեւի թէ Թագաւորը սաստիկ յանդիմանած է Մ. Սթուրձան որ թոյլատրած է խառնակութիւններ Պուքրէշի փողոցներուն և մինչեւ իսկ Համալսարանին սրահներուն մէջ, և վստահեցուցած է Մ. Փոխտարհի թէ ի սրտէ կը փափաքի կանոնաւորել մետրապոլիտական խնդիրը ամէն խնդիրներ հանդարտեցնելու կերպով։

Երէկ եւս անգործութիւնը վրդովեցին հերձուածող ազատական Մ. Ֆլէվայի և ծայրայեղ պահպանողական Մ. Ֆիլիփեսքոյի կուսակիցները։

ՄԱԿԱՏՈՐՍՈՅԻ ԿՈՏՈՐԱԾԸ

Չէքքի արշաւանքին կոտորածն Իտալիոյ մէջ ցաւալի ազդեցութիւն մը յառաջ բերաւ։ Գաղթային քաղաքականութիւնը պախարակողներուն ձեռքը իբրեւ փաստ կը ծառայէ այս խրոգութիւն։

Արտաքին գործոց Նախարար Մ. Վիսքոնթի Վէնոսթա երեսփոխանական ժողովոյ մէջ ստիպուեցաւ պատասխանել երեք հարցումներու։ Կոտորածի մանրամասնութիւնները հաստատելով աւելցուց թէ Մ. Չէքքիի պաշտօն տըրուած էր կառավարութիւնը Պէնատիրի ծովափունքն երթալով այդ կողմերու վաճառութիւնն յանձնել Իտալական մասնաւոր ընկերութեան մը։

Յայտնի չէ թէ ինչ պատճառներով Մ. Չէքքի երկրին ներսերը մտաւ դէպ ի Ռէպիի, բայց կը կարծէ թէ լաւ փաստեր ունենալու է այդ բանն ընելու համար։

Մ. Վիսքոնթի Վէնոսթա յանուն կառավարութեան և ժողովոյն իր խոր ցաւն կը յայտնէ այդ քաջերուն մահուան համար եւ կը յայտարարէ թէ կառավարութիւնը պիտի հրամայէ յանցաւորներուն օրինակելի պատիժը այդ ափունքին վրայ Իտալական ստացուածոց ապահովութիւնը իրական կերպով ձեռք բերելու համար։

Մ. տի Ռուտինի եւս խօսք կառնէ։ Կը յիշեցնէ թէ ինքն արդէն հակառակած է Պէնատիրի ափունքին գրաւման, թէ ինք իբրեւ պարզ երեսփոխան ժողովին մէջ ծանր առարկայեր յայտնած էր այդ գրաւման վրայ։ Ուրեմն ժողովը կրնայ ապահով ըլլալ թէ կառավարութիւնը որ կ'ողբայ այդ քաջերուն մահը, որոնցմէ հակառակ է Պէնատիրներու ափանց Իտալական գրաւման և ծաւալման, և չուզեր պատասխանատուութիւն ստանձնել աշխարհագրական ընկերութեան մը հաշւոյն եղած երկրախուզութեանց մասին, վասն զի ոչ ոք իրաւունք ունի կառավարութիւնն իր ծրագրէն շեղեցնելու։

Ուրեմն երեսփոխանութիւնը աւելցուց Նախարարապետը, կրնայ վստահիլ կառավարութեան խոհեմութեան վրայ այս ցաւալի պատահարին մէջ որ Աֆրիկեան անակնկալներուն սահմանէն դուրս չէ եւ լարուած թակարդ մ'է երկրախոյզներուն կամ պարզ ճամբորդութիւն մը ընող մարդոց դէմ։

Այս յայտարարութիւններէն վերջ միջադէպը փակուեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Կը հաստատուի թէ կայսրն ու կայսրուհին միտք ունին 1898ին Երուսաղէմ երթալ Զատկական տօներուն առթիւ, Ներկայ գտնուելու համար վեհ. Սուլթանին կողմէ Փրէտէրիկ կայսեր Նուիրուած հողին վրայ կառուցեալ եկեղեցւոյն Նաւակատիքին։ Վեհապետք յետոյ Դամասկոս պիտի երթան Խալիֆին հրաւէրին պատասխանելու համար։

[illegible] ընդհանրապէս կը կարծէ թէ կայսրն այս արարողութեան համար իր կողմէ իբր Ներկայացուցիչ պիտի ղրկէ Բրուսիոյ Հանրի իշխանը։

ԱՆԳԼԻԱ

Բրիտանական կայսրութեան Նոր դաշնակցութիւնը, որ հիմնուած է կայսերական դաշնակցութեան տեղ, երէկ ի Լոնտոն Կլըպհօլի մէջ իր առաջին գումարումն ըրաւ լորտ Քաղաքապետին նախագահութեան տակ։

Տըվոնշայրի դուքս, մասնաւոր կենդրոնաց լորտ և ազգային պաշտպանութեան յանձնախմբին Նախագահ, այս առթիւ ճառ մը արտասանեց Նըպատակ ունենալով ցոյց տալ թէ պէտք է Անգլիական գաղթականութիւնքդաշնակցութիւն մը հաստատել մայր-հայրենեաց հետ։ Կ'ընդունի թէ այս Նըպատակին հասնիլ դեռ կարելի չէ, թէ շատեր ցնորք մը կը նկատեն դաշնակցութիւնը և չեն հաւատար Նոյն իսկ թէ կայսրութեան բոլոր մասանց մէջ մաքսային միութիւն մը կարելի ըլլայ։ Բայց առեւտրական շահերը չեն որ վտանգի մէջ են, այլ ազգային պաշտպանութեան շահերը. այս տեսակէտով Տըվոնշայրի դուքսը կը խորհի թէ կայսերական դաշնակցութիւնը կրնայ մեծ ծառայութիւններ մատուցանել ծաւալելով սա գաղափարը թէ ծովերու վրայ Բրիտանական գերիշխանութեան պահպանումը բացարձակապէս անհրաժեշտ է։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ

Նախարարապետը հարցապնդման մը պատասխանելով յայտարարեց թէ դահլիճն իր բոլոր ջանքերը կ'ընէ պահպանելու համար, ի հարկին Տանիմարքայի չէզոքութիւնը, կը կարծէ թէ Քոբէնհակի ամրութիւնը այս չէզոքութիւնները ապահովելէ տարբեր նպատակ չունին։ Ռուսիոյ հետ յայտնի համաձայնութեան մը մասին Բէլ Մէլ Կազէթի հրատարակած լուրը բնաւ հիմ չունի։

ՄԻԱՑԵԱԼ-ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Հանրապետական կուսակցութեան շատ մը ազդեցիկ անդամները, որոնք տեսակցեցան Պ. Մաք Քինլիի հետ իր բնակարանին մէջ, կ'ըսեն թէ սակագնի ծրագիրը պիտի քննուի Նախագահին Վաշինկթըն երթալէն յառաջ, և թէ այս վերջինը իշխանութեան մէջ հաստատուելուն պէս արտաքոյ կարգի նիստ մը պիտի գումարէ խորհրդակցելու համար այդ Նոր սակագնոյն վրայ որ պիտի հիմնուի Հինկլի մատուցած ծրագրին վրայ որ Նպատակ ունի միայն եկամուտը աւելցնել պիւտճէն հաւասարակշռելու համար։

Երեսփոխանաց ժողովին յանձնախումբի անդամ մը յայտնեց որ, եթէ Հինկլի մատուցած օրինագիծը սովորական նիստերու ընթացքին մէջ քուէարկուի, այսինքն 1897 դեկտեմբերին, երկար ատեն պիտի յետաձգուի սակագներու ընդհանուր վերաքննութիւնը, մինչդեռ արտասովոր նիստով մը կարելի է նոր սակագինը ժամանակին քուէարկել, 1897 յունիս 1ին գործադրութեան դնելու համար։

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (1)

ՍԱՌՈՅՑԻ ԱՆԱՊԱՏԸ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՏՈՔԹՈՐԻՆ ՅՈՒՑԱԿԸ

Յանդուգն խորհուրդ մ'էր այն՝ զոր ունեցած էր Հաթրաս նաւապետը. բարձրանալու համար մինչեւ հիւսիս, և Անգլիոյ, իւր հայրենիքին, վերապահելու աշխարհի հիւսիսային բեւեռը գտնելու փառքը։ Այս խիզախ նաւորդն ըրած էր ամէն ինչ որ կար մարդկային ուժերու սահմանին մէջ։ Ինն ամիս հոսանքներու դէմ, փոթորիկներու դէմ կռուելէ վերջ, սառի լեռներ կոտրելէ և պաղերակներ փշրելէ վերջ, գեր հիւսիսային գաւառներուն մէջ աննախընթաց ձմրան մը ցուրտերուն դէմ մաքառելէ վերջ, իր արշաւանքին մէջ իր նախորդներուն աշխատութիւններն ամփոփելէ, բեւեռային գիտերու սահմանները ճշդելէ և եթէ օրէն է ըսել վերակազմելէ վերջ, իր Ֆորուարտ երկկայմը ծանօթ ծովերէ անդին մղելէ վերջ, վերջապէս իր աշխատութեան կէսն ի գլուխ հանելէ վերջ, իր մեծամեծ ծրագիրները ոչնչացած կը տեսնէր յանկարծ։

Արիածներով դժգոհութ իր նաւաստիներուն մատնութիւնը կամ մանաւանդ վհատութիւնը, քանի մը խռովարարներու եղեռնապարտ յիմարութիւնը սարսափելի կացութեան մը մէջ կը ձգէին զինք։ Երկայնին մէջ գտնուող տասնուեօթ մարդիկներէն չորսը միայն կը մնային, անօգնական, լքուած, առանց նաւու, իրենց երկրէն երկու հազար հինգ հարիւր մղոն հեռի։

Ֆորուարտի պայթումը և օդն ելնելը կը վերցնէր իրենցմէ ապրուստի ամէն միջոցները։

Սակայն Հաթրասի քաջութիւնը չի տկարացաւ այս ահաւոր արկածին առջեւ։ Իր մնացեալ ընկերները նաւագնացութեան լաւագոյններն էին. ազնուագոյն մարդիկ։ Կոչուած էին Տոքթոր Քլոպօնի կորովին և գիտութեան, Ճոնսընի և Պէլի անձնուիրութեան, և ձեռնարկութեան համար իր ունեցած հաւատքին։ Համարձակեցաւ յոյսի վրայ խօսիլ այս յուսահատ կացութեան մէջ. իր քաջարի ընկերները հասկցան իր միտքը, և այսքան հաստատամիտ մարդոց անցեալը կ'երաշխաւորէր իրենց ապագայ քաջութիւնը։

Նաւապետին կորովի խօսքերէն վերջ Տոքթորը ուզեց կացութեան վրայ ճիշտ գաղափար մը կազմել, և մեկնելով իր ընկերներէն, որոնք նաւէն հինգ հարիւր քայլ հեռի կեցած էին, գնաց արկածին թատրը։

Ֆորուարտէն, այնքան խնամքով շինուած այդ նաւէն, այդ սիրական երկկայմէն բան մը մնացած չէր այլեւս, ցնցուած տախտակներ, անկերպարան բեկորներ, սեւցած, կրակած, երկաթի ծռած չիւռեր, պարանի կտորներ, որոնք դեռ կայծեին ինդանօթի պատրոյգներու պէս, և հեռուն մոխիր քանի մը պարոյրներ որոնք հոս ու հոն սառնակոյտերու վրայ կը սողային և ցոյց կուտային պայթման ուժգնութիւնը։ Նաւուն առաջակողման բարձրաւանդակին ինդանօթը շատ մը ձողաչափ հեռի նետուած, կերկինար սառոյցի կտորի մը վրայ որ հաստոցի մը կը նմանէր։ Գետինը ծածկուած էր ամէն տեսակ կըտորուանքներով, հարիւր ձողաչափերու շառաւիղ մը կազմելով. երկկայմին ողնափայտը ինկած պառկած էր սառերու դէզի մը տակ. սառի աւրիչ հատորներ, մասամբ հալած հրդեհին տաքութենէն, արդէն գտած էին իրենց կրանիդեայ կարծրութիւնը։

Տոքթորն այն ատեն սկսաւ մտածել իր աւրշտկած խցիկին վրայ, իր կորսուած հաւաքածոյներուն վրայ, կտոր կտոր եղած իր թանկագին գործիքներուն վրայ, իր խզուած և մոխիր դարձած գրքերուն վրայ։ Այնքան հարստութիւններ ոչնչացա՜ծ։ Թաց աչքով կը դիտէր այս անհուն աղէտը, խորհելով ոչ թէ ապագային՝ այլ այն անդարմանելի դժբաղդութեան վրայ որուն ինքը զոհ եղած էր ուղղակի։

Շատ չանցած Ճոնսըն եկաւ իրեն քով. ծերունի նաւորդին դէմքն իր վերջին տառապանքներուն հետքը կը կրէր. ստիպուած էր կռուիլ իր ապստամբ ընկերներուն դէմ, պաշտպանելով իր խնամքին յանձնուած նաւը։

Տոքթորն իրեն երկնցուց ձեռքը զոր նաւորդն ալ սեղմեց տրտում տխուր։

«Ի՞նչ պիտի ըլլանք, բարեկամ, ըսաւ Տոքթորը։

—Ո՞վ կրնայ Նախատեսել զայդ, պատասխանեց Ճոնսըն։

—Ամէն բանէ առաջ, յարեց Տոքթորը, յուսահատութենէն չընկճուինք, մարդ ըլլանք։

—Այո՛, Պ. Քլոպօնի, պատասխանեց ծերունի նաւորդը, իրաւունք ունիք. մեծ աղէտներու առթին մանաւանդ պէտք է մեծ որոշումներ տալ. գէշ վիճակի մը մէջ ենք, մտածենք ազատիլ անկէ։

—Խեղճուկ նա՜ւ, ըսաւ Տոքթորը հառաչելով, սիրտս անոր կապուած էր, կը սիրէի զայն ինչպէս մէկը կը սիրէ իր ընտանի վառարանը կամ ա՛յն տունը ուր անցուցած է իր ամբողջ կեանքը, և հիմա անոր մէկ կտորն անգամ չճանչցուիր։

—Որո՞ւն միտքէն կանցնի, Պ. Քլոպօնի, թէ գերաններու և տախտակներու այդ կոյտը կրնայ այս աստիճան մեր սըրտին կապուած ըլլա՜լ։

—Հապա նաւա՞կը, յարեց Տոքթորը, բոլորտիքը Նայելով, գոնէ անիկա չազատեցաւ կործանմանէ։

—Ո՛չ, պատասխանեց Պ. Քլոպօնի. Շանտոն և իրենները որ մեզ ձգեցին թողուցին, իրենց հետ տարին զայն։

—Հապա պիրո՞կը (*)։

—Հազարումէկ կտոր եղած, ահա քանի մը կտոր դեռ տաք թիթեղներ, անոր միակ մնացորդները։

—Ուրեմն միայն ձգախէժէ նաւա՞կն (**) (Հալքէթ-Պօթ) ունինք։

—Այո՛, շնորհիւ այն գաղափարին որով ձեր արշաւանքին մէջ մէկտեղ առիք զայն։

—Քիչ է այդ, ըսաւ Տոքթորը։

—Թշուառական մատնիչները որ փախա՜ն, գոչեց Ճոնսըն, երանի թէ երկինք տայ անոնց արժանի պատիժը։

(Շարունակելի)

(*) Ծառի մէջ փորուած նաւակ մը։

(**) Հաղուստի ձեւով Նաւակ մը որ ուռցուած ատեն կ'ուռենայ։

ՖՐԱՆՍԱ

Մաքսային յանձնաժողովը լսեց վաճառականութեան նախարար Պ. Հանրի Պուշէն շաքարներու օրինագծի մասին։

Կը յիշուի թէ յանձնաժողովը թէ կառավարութեան և թէ իր նախագահին ծրագրերը մէկ կողմ դնելէ վերջ ընդունեց արժէգիններ, որ առելի բարձր են քան Գերմանիոյ մէջ հաստատուած արժեգինները և ծախքերը կը զոյծն, սպառման և վճակագրութեան կրկին տուրք մը դնելով զտուած և չզտուած շաքարներուն վրայ։

Նախարարը յայտարարեց որ կառավարութիւնը հարկ չը տեսներ անպատճառ ընդունելու յանձնաժողովին ծրագիրը։ Իր կարծիքով արժեգինները շատ բարձր են, թէպէտ և շահաւոր կրնայ ըլլալ այդ ծրագիրը միջազգային ժողովներու առեն։

Ամէն պարագայի մէջ նախարարը կը յայտարարէ թէ կառավարութիւնը կը ջանայ խնդիրը բանի մը յանդեցընել։ Ջնաչէ չի ձգեր իր ծրագիրը և երեսփոխանական ժողովին առջև պիտի հանէ զայն, երբ այս վերջինը յանձնաժողովին գրութիւնը մերժէ։

ՀԱՄԲՈՒՐԿԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

Գործադուլի կեդրոնական յանձնաժողովը որոշեց որ նաւահանգստին մինչև նաւահանգիստին մօտ բանող բոլոր գործաւորները գործադուլ ընեն։ Դեկտ. 4ի յայտարարութիւն մը կը յորդորէ քարափներու բոլոր գործաւորները, մակուկավար և սայլապան դադրեցնեն աշխատութիւնը, ոչպէս զի բոլորովին դադրին գործերը Համպուրկի նաւամատոյցին մէջ։

Պետական քարափներու գործաւորաց ամենամեծ մասը ժամը ութ ու կէսին դադրեցուցին իրենց աշխատութիւնը և մեկնեցան։ Հաւանական թէ մինչև կէս օր միւսներն ալ պիտի դադրեցնեն իրենց գործը։

Քարափներու գործաւորք մեծ գումարում մը պիտի ընեն։

ԱՒՍՏՐԻԱ

Նոյէմ. Բրէօ Լէգր կը ծանուցանէ թէ աւստրօ-պուլկարական առևտրական դաշնագիրը քննելու պաշտօն ունեցող պատուիրակները դեկտ. 4ի խորհրդակցութեան մէջ համաձայնեցան բոլոր առևտրական խնդրոց հիման վրայ։ Հաւանօրէն ի մօտոյ դաշնագիրը պիտի ստորագրուի։

ՆԵՌԱԳԻՐ

ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ

ՍՈԲՐԱՆԻԷՆ

ՍՈՖԻԱ 8. դեկտ.—(Ն. Տ.) Վարչապետ Մ. Սթոյլոֆ Սոպրանիէն նիստի հրաւիրեց ներկայ ամսոյ 13ին։

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԵՒ ՔՈՒՊԱ

ՄԱՏՐԻՏ, 8. դեկտ.— Նախագահ Քլիվլէնտի այն պատգամագիրը որով կըսէր թէ Միաց. նահանգները պարտաւոր են Քուպայի կացութեան մասին վերջնական կարգադրութիւն մ'ընել Սպանիոյ հետ, հոս աննպաստ ներգործութիւն ըրաւ թէ քաղաքական շրջանակներու, թէ ժողովուրդին վրայ։

ԼՈՒՁՈՎ-ԼԷՔԵՐԻ ԴԱՏԸ

ՊԷՐԼԻՆ, 8. դեկտ. — Ատեանը Լուձով—Լէքերի դատին մէջ իր վճիռը տուաւ։ Մ. Մ. Լուձով և Լէքեր դատապարտուեցան 18 ամսուան բանտարկութեան։ Մ. Պէրժէ, խմբագիր «Սթացպիւրկէր Զայթունկի» ի մէջ՝ մէկ ամսուան բանտարկութեան։ Մ. Բլաէձ, խմբագիր «տի վէլդ ամ մոնթակ» լրագրին մէջ, 500 Մարք և Ֆէլմէր լրաբերը 100 մարք տուգանքի։

ԻՏԱԼ ԵՒ ԹՈՒՆՈՒԶԵԱՆ ԴԱՇՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՌՈՄ 8 դեկտ.— Արտաքին գործոց նախարար Մ. Վիսքոնդի Վէնոսթա, Իտալ և Թունուզեան դաշնագրին ծրագիրը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովէն խնդրեց որ շուտով վաւերացնեն զայն։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ

ԺԸՆԷՎ 8 դեկտ.— Զուիցերիոյ Ազգ. ժողովը իբր նախագահ ընտրեց Մ. Լանտոլդան, Սէն-Կալի գաւառէն։ Նոր նախագահը Կաթոլիկ պահպանողական կուսակցութեան պետն է։ Ծնած է 1837ին։ Մ. Կրիէչապէր որ Ազգ. Ժողովի ձախակողմին կը պատկանի, անուանուեցաւ փոխնախագահ։

ԳԱՒԱՌԱՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՂՐԿՈՒԱԾ ՁՐԻ ԴԱՍԳԻՐՔԵՐ

400 բերական, 100 Ամենակ կամ ընթերցարան, 50 Ոսկեմատենիկ, 30 Գիտելիք և Պարտիք, 30 Տարր. Քերականութիւն աշխ. լեզուի, 20 Աշխ. Քերականութիւն Գարագաշ, 20 Համառօտ Քերականութիւն գրաբար լեզուի՝ Պօղաճեան, 10 Գործ. Քերականութիւն, 50 Քրիստոնէական Խանճեան, 30 Ս. Պատմութիւն, 10 Հիմն. նոր եղանակ Ֆրանսերէնի, 15 Առողջապահութիւն Մամուրեան, 1 հայերէն բառարան Ս. Գուքասեանի. գումար՝ 766 կտոր նոր դասագիրք, 1080 ղրշ. արժէքով։

10 Կրթ. Քրիստ., 3 Հատընտիր Բաղուածք Գարագաշ, 20 ֆրանս. քերական Պօղաճեան, 10 լէքթիւռ բուռ. լանֆան՝ Պրինս, 8 լէքթիւռ բուռ. լատօլէսան՝ Պրինս. գումար՝ 51 կտոր գործածուած դասագիրք։

Համագումար՝ 817 կտոր դասագիրք։

Նաև 8 ծրար թուղթ, 1 կրօտ մատիտ և 2 տրցակ ծծուն թուղթ։

Այն 817 կտոր դասագրքերը և յիշուած դպրոցական նիւթերը, կրթասէր ազգայնոց կողմանէ գաւառացի աղքատ ուսանողաց համար նուիրուածներէն, ստացայ ձեռամբ՝ Դասագրքերու և դպրոցական պիտոյից հայթայթման Մասնախմբի Դիւանապետ՝ Յ. Պ. Փափազեանի, Շապին-Գարահիսարի Հայոց Առաջնորդարանի դրկելու համար։

(Ստորագրուած)

ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՔՀՆՅ. ՔԻՊԱՐՃԵԱՆՑ

1896 նոյ. 14

Գատըգիւղ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Մ. Մաքսիմոֆ դեսպանատան երկրորդական թարգմաններէն Ցաբիթիկ Նէվրուզ էֆ.ի հետ և Օրթաքէօյի Անտոնեանց Միաբանութեան վանքին մեծաւոր Հ. Միքայէլ, վանքին միաբան վարդապետներէն մէկուն հետ Ազգային Պատրիարքարանեկան, Ս. Պատրիարք Հօր այցելելու։

Խառն Ժողովոյ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ ընդ անդրանիկ նախագահութեամբ Նորընտիր Պատրիարք Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Հօր և Ատենապետութեամբ բարձր. Ցարութիւն փաշա Տատեանի։

Ատենապետ փաշան ժողովը բանալով նախ յանուն ժողովոյ շնորհաւորեց Ս. Պատրիարք Հօր ընտրութիւնը. որուն ձայնակցեցան բոլոր ժողովականները. ապա ազգային գործոց ներկայ վիճակին վրայ խիստ կարևոր և հմտալից բանախօսութիւն մը արտասանելով մի առ մի թուեց այն ամէն հաստատութեանց կացութիւնները, որոնք անմիջական խնամքի և դարմանի պէտք ունին. առաջնորդներու ընտրութեան, դպրոցներու վերաբացման, կարօտեալներու օգնութեան և այլ այս կարգի անհրաժեշտ խնդիրներու տնօրէնութեանը վրայ։

Ցետոյ որպէսզի ժողովոյ աշխատութիւնները իրական արդիւնք մը ունենան, ընդունեց աշխատութեան բաժանման օգտաշատ սկզբունքը, և ըստ այնմ որոշեց չորս ճիւղերու բաժնել ժողովոյ աշխատութիւնները։

Ա. Ցարաբերական մասնախումբ. զոր կը կազմեն Բարձր. Ցարութիւն փաշա Տատեան, Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Վսեմ. Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան։

Բ. Դատաստական Մասնախումբ, որոյ կանդամակցին Վսեմ. Իլիաս էֆ. Զայեան, Վսեմ. Զարեհ էֆ. Տիլլեր և Ազն. Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան։

Գ. Տնտեսական մասնախումբ զոր կը կազմեն Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան, Ազն. Միհրան էֆ. Սէթեան, Ազն. Սենեքերիմ էֆ. Մանուկեան և Ազն. Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան։

Դ. Տեղական մասնախումբ որոյ անդամներն են, Վսեմ. Գրիգոր էֆ. Խըտըրեան, Ազն. Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, Ազն, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան և Ա. Գարամանեան։

Այս չորս յանձնախումբին պարտականութիւններն են, ներսել խնդիրները սահմանել անոնց լուծման եղանակը ընթացիկ գործերը տնօրինել և իրենց դիտողութիւններով հասուն վիճակի մէջ ներկայացնել ժողովին։

Սահմանադրութեան վերաքննութեան խնդիրը սկզբամբ ընդունելով, յաջորդ նիստին թողուեցաւ մանրամասնութիւններուն ուսումնասիրութիւնը։

Խառն ժողովն իր սովորական նիստն ըրաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ. և զբաղեցաւ օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, վաղամեռիկ դպրապետ Գրիգոր էֆ. Ջէմիլեանի յուղարկաւորութեան սպաւր հանդէսը երէկ Մայր եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ. հանդէսին կը նախագահէր Երուսաղէմի միաբան Գեր. Տ. Ներսէս եպիսկոպոս շրջապատուած Արժ. Եզնիկ և Վրդանէս վարդապետներէ և բազմաթիւ քահանաներէ։

Մայրաքաղաքիս և արուարձանաց բոլոր դպրաց դասերը իրենց պաշտօնակցին վերջին յարգանք մը ընծայելու համար իբր սպակիր կը հետևէին հանդիսին։

Մասնաւորաբար Բերայի Ս.Ե. Ռոկեր. եկեղեցւոյ Գեր. Մեծաւորը Հայր Սարբը վարդապետ մը և դպիրներու ընկերակցութեամբ իբր սպակիր կը հետևէին թափորին։

Հանգուցեալը երկար տարիներ Դըրպրոպետի պաշտօն վարած է յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտես. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարժարան.

Բերայի Ս. Եկեղեցւոյ և դրան ճիւղերու միաձեւոյ մատակարարութեան հոգացողութեան 1896 ամբի 30 բստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած և անոր յար և նման մէկ օրինակն կախուած է Բերայի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ բակն ի տես թաղեցւոց։

Տնտեսական Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ Թաղի Պատուարժան ազգայնոց որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ ևթէ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն ունին՝ թուականէս մինչև 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացունեն Տնտեսական Խորհրդոյ։

Որոշեալ պայմանաժամին լրումէն յետոյ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

27 Նոյեմբեր 1896 (ԿՆԻՔ)

ՕՔԹԷՕՐ ՃԵԼԱԼԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Կալաթա կամուրջին դէմը թիւ 7
546

Ներքին լուրեր

ՊԵՏԱԿԱՆ գանձուն ներկայ անձկութեան մէջ կալուածական յետամնաց տրոց գանձումը հարկ անհրաժեշտ ըլլալով յիշեալ գանձման գործը փութացնելու համար հարկ եղած հրամանները տրուած են Նախ. Խարբերդի կուսակալութեան։ Այդ մասին յատուկ յանձնախումբ մը կարգըւած է կեդրոնին մէջ և շրջակայից համար ևս ստորկանութիւնը հրահանգ ստացած է ի գլուխ թիւն գանձման գործին։ Յանձնախումբը ստուգելով որ պարտատեարց ստուարագոյն մասը հարուստ կալուածատէրերէ և երևելիներէ կը բաղկանայ, կուսակալութեան հրամանաւ ձեռնհաս պաշտօնեայք մանաւանդ յիշեալ դասակարգին պատկանող պարտատեարց զինուոր ընելու և այդպիսի ընդհանուր տրոց գանձումը փութացնելու հրահանգ ստացան։

ՀԱՐՑՄԱՆ մը պատասխանելով Նիւմթակական նախարարութիւնը որոշած է թէ, բատօրինի երկրագործական դրամատան Վարչական ժողովներու անդամք և քարտուղարք չեն կարող առանձնել տասնորդական տրոց վարձակալութիւնը և ոչ իսկ կարող են երաշխաւոր ըլլալ տասնորդական տրոց վարձակալներու։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հաստատութեան ի նըպաստ բացուած հանգանակութեան հսկելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովի կողմանէ 2000 ոսկւոյ արժողութեամբ նուիրատոմս զրկուած է Սիրօզի գաւառը։

ՀԱՄԱՐԱԿԱՑ շինութեան նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին բաշայի նախագահութեան ներքև կազմեալ ելևմտացոյցի յանձնաժողովը կիրակի օր ի նիստ գումարեցաւ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ կայսերական մը նահանգաց քննիչի պաշտօնով բացայէս բաշաներ եղող վճառերկ ատենի պատժական ճիւղին անդամ Հիւսէյին Բիւզնի էֆէնտի Մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՆԱԽԱՊԷՍ ծանուցած էինք թէ Կրէտէի դատական բարենորոգմանց և ոստիկան զինուորաց վերակազմութեան հակող յանձնաժողովը քաղաքէս մեկնած էր. Կրէտէէ կը ծանուցուի թէ յիշեալ յանձնաժողովը ներկայ շաբթուս իւր պաշտօնավարութեան պիտի ձեռնարկէ։

ՆԵՐԿԱՅ ամսոյ 22ի ուրբաթ օրը տեղի ունեցաւ Երէկլէի Զօնկուլտաքի ածխահանքին մօտ կառուցուած նաւահանգստին բացման հանդէսը։ Հանդէսին տնօրէն Հասան բաշա, իբր օգնականը և Երէկլէի ածխահանքի գլխաւոր մասնաժողովի նախագահ Վէլի պէյ և Երէկլէի գայմագամ Էմին Մուխլիս պէյ և այլ զինուորական ու քաղաքական պաշտօնակալք ու երևելիք ներկայ էին այդ արարողութեան որոյ առթիւ աղօթքներ եղաւ վասն արևշատութեան Վեհափառ Սուլթանին։

ՆԱԽԸՆԹԱՑ օր Պուքրէշէ եկած հեռագիր մը յանուն Ռուման ազգին շնորհակալութիւն կը յայտնէ Վեհափառ Սուլթանին կողմանէ վերջին անգամ Օսմանեան հպատակ Ռումանեցոց նկատմամբ յայտնուած համակրութեան համար։

ԶՄՌԱՆ եղանակին աղքատաց ի նպաստ փայտ, ածուխ և այլ պարէններու գնման համար, Վեհ. Սուլթանի կողմանէ նուիրեալ 1500 ոսկւոյ գումարը, յանձնուած է քաղաքապետութեան ոստանին և յիշեալ պաշտօնատան մէջ ընդ նախագահութեամբ Քաղաքապետ Վսեմ. Ըրըման բաշայի կարգեալ յանձնաժողովը իւր առաջին նիստը կազմած է նուիրելի նպաստները արդար կերպիւ բաշխելու համար առ կարօտեալս։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան Պառոն Գալիչէ նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Թէվֆիք բաշայի հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Կ. Պոլսոյ դեսպան Մ. Ճաւվարօ երկուշաբթի Ա. Դուռն երթալով Բարձր Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցեցաւ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան Մ. Բանսա և Հոլանտական դեսպանը նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Թէվֆիք բաշայի հետ տեսակցութիւններ ունեցան։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլսոյ նահանգին մէջ ի նպաստ զինուորական հաստատութեանց բացուած հանգանակութիւնը, առաջին ցուցակի մը համեմատ, 68000 դահեկան արտագրած է։

Մ. ԲԱՆՍԱ, Իտալական դեսպանը, իբր Աթէնք գտնուած պահուն Իտալիոյ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ Աթէնքի դեսպաններուն այցելած է,

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Ոստիկանական ժողովոյ անդամ ընտրուեցաւ ոստիկանական կեդրոնական զամբէքի օգնական Սաատէտտին էֆէնտի։

ԱՆՏԱՌԱՑ և հանքաց նախարարութիւնը որոշած է Զաթալճայի և Պէլկրատի անտառաց շրջանակին պատկանող Քիւչիւք Չէքմէճէի, Սիլիհտար աղայի և այլ մի քանի կեդրոններու մէջ և անտառաց պահապաններ հաստատել և առ այդ հարկ եղած տնակները կառուցանել։

ՄԱԼԱԹԻԱՅԷ կը ծանուցուի թէ վերջերս երկրաշարժի ցնցումներ զգացուած են բայց ոևէ հետևանք չեն ունեցած։

ՇՔՈՏՐԱՅԻ Ազչէ հիսար գաւառակին մէջ ևս երկրաշարժի թեթև ցնցում մը տեղի ունեցած է այս վերջին օրերս։

ԱՆՆԱ անունը կրող Իտալական մարտանաւ մը որ 320 նաւաստ և 46 թնդանօթ կը կրէ, նախընթաց օր Զմիւռնիոյ նաւահանգիստէն մեկնելով դէպի, Ցունաստան ուղղուած է։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Նոյմ. 28/10 1896

Անուանին.	Վճարեալ	Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ
100			Քնս. Սէրի A 1%	———
100			» » B 1%	———
100		1881	» » C 1%	———
100			» » D գոցուած	21 31
400			» » D բացուած	21 31
100			» » D միջօրէ	———
100			Ռում. Եկթ. գոցուած	99 1/4
Ֆր. 500		1870	Ռում. Եկթ. բացուած	99
			Ռում. Եկթ. միջօրէ	98
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	73 20
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Թղ.	7 02
10	5	1872	Յօս. Թղ. տր Շ. է Վ.	3 04
140	140	1878	Լաւրիոնի	———
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ. 5%)	—— .
500	500		Երկաթուղիի (Գրթ. 5%)	—— —
20	8	1882	Թումպէկ (Բժթ. 5%)	7 27
500	500		Թումպէկ (Գրթ. 5%)	195 —
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	———
1.40	1.40	1892	Օսմ. Ցիկարէթ 6%	1 40
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովգն. Ընկ.	4 02
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	346 —
Քարափներու բաժնեթղթոց գին				457 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Թրիմ) ՄԻ ՎՐԱՅ	Օ.Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	85
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	1	35
Ռ.յ որ	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	109	25 —
Փարիզ » Ֆր.	22	92 1/2
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	10	87 1/2
Պերլին չէք Մարք.	18	57 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.ին	110	00
20 Ֆրանքնոց	87	21
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	108	00
Քրիմից	52	10
Ռուպլ Թղթադրամ	8	55
Մէճիտիյէ	108	19
Մանր արծաթ	——	—
Մէթալիկ	——	—
Ա'ռս Ղալաթիոյ Սակարանի Տէրօն	——	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 8 Դեկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կոնկ. Ֆր.	—	—
» » C » »	——	—
» D (Բացուած »	—	—
» D (Գոցուած »	20	20
Ռումելիի Երկաթուղի »	99	50
Քրէտիդէ »	420	—
Մարսայլին Պարտաթուղթ »	456	—
Օսմանիյէ »	——	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	309	—
Պանք Օթոման (անուանին.) »	525	—
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	17
» » 4 1/2% »	105	30
» Իտալական »	—	—
Քրէտի Լիոնէ »	766	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	——	—
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	——	—
Եգիպտական Միացեալ »	515	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	225
ՎԻԵՆՆԱ 8 Դեկտեմբեր		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	48	80
Օսմ. Ռէժի »	144	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	05
» Փարիզի »	——	—
ԼՈՆՏՈՆ 8 Դեկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	65	
» » B »	32	25
» » C »	—	—
D (Բացուած »	20	—
D (Գոցուած »	20	—
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխ. ըեալ.	——	—
» » 1894 3 1/2% Եգպ. Հրկ.ով	——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	11	—
Այտընի Երկաթուղի »	12	—
Միացեալ Եգիպտական »	103	25
Առանձնաշնորհեալ »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	112	12
Պուլկար. Փոխառ. »	—	—
» » Նոր 6% »	—	—
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	24	—
» » 5% 1884 »	29	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	400
ՊԵՐԼԻՆ 8 Դեկտեմբեր		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	—	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	100	80
Անատոլուի Երկթղ. 1/2 Գրթղթ. »	84	25
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	195
» Փարիզի » 3 ամիս	——	—
Մ[illegible] Երկաթուղի	——	—

VIN ET SIROP DE DUSART

Շատ կիներ, մայր ըլլալու մօտ, կը մտածեն թէ իրենց զաւակը առողջ և վարդագոյն պիտի ըլլա՞յ. վասն զի շատ անգամ փոքր արարածը արագօրէն կաճի իր ծոցին մէջ՝ ի մեծ սուգ մօրը. մարեկիք, շնչասպառութիւն, յոգնութիւն առաջ կուգայ ամենափոքր ճիգէ մը ու քիչ մը քալելէ յետոյ Ֆոսֆադ տը շօն՝ ոսկորներէն ու մկաններէն անզգալապէս մօրմէն կանցնի տղան. այս ակամայ ակարացման առաջքը դիւրին է առնել օրը մէկ քանի դգալ Տիւզարի լաքթօ-ֆոսֆադ տը շօ խմելով. ազդեցութիւնը կրկին է մօր վրայ որ ուժն ու կորովը կը վերստանայ, և տղուն վրայ որուն կազմաւորութիւնը աստիճանաբար և անդուլ կը կատարուի։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1,3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ 1845ին հիմնուեալ է

Ապահովագրեալներու մնծ. 4 Միլիոն 123,000000

1895ի տարեկան

Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա 40,000000
Յաւելեալ դրամագլուխ 121,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4Միլիոն 141,000000

Տիեզերական պայմանագիր

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիրներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս՝ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ արամ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբաթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Բաթաքօյօ, (փոփոխակի աղամադա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէտէ-Աղաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ աբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սէլանիկէն, Շիրաէն, Քալամաթաէն փոփոխակի Բաթաքօյօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլսէ զատուելով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս (փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բոռ-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա զացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական եզերք, նորէն Պէյրութ, Բօր-Սայիտ, Ալեքսանտրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

COMP. RUSSE

ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 25 7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 26/8 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 27/9 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 27/9 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 28/10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 29,11 Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.—Նոյեմբեր 26 8, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ զատող շոգենաւին 532

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Պօրտօյէ, Մ[illegible] և Սեւ Ծովի մէջէն Բանող [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէյթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2200
Փթոմոլըմէս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Օթիինըս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Փ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ունիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ

ՔՈՆԵԱՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ի ՊԻՐԵՈՆ

ԱՄԲԵԼԻՒՍ (ԱՅԳԻ)

Ս. Ի. ԵՒ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿ ՍՏԱՑԱԾ

Մեծ արուեստահանդէսներէն 26 մեծ մրցանակներով 1893ին, 1894ին, 1895ին և 1896ին փառաւորուած քոնեաք

Պէրլին, Ժընէվ, Ամսթէրտամ և Գահիրէէն ոսկեայ մեծ մրցանակ, Պալերմօ, Մոնաքօ, Պրիւքսէլ, Բրէմ, Բարիզ, Ս. Սթէֆանօ և Լոնտոնէն առաջնակարգ վըկայական

Անվէրս, Վիէննա, Բրակա, Շթութկարտ, Շիքակօ, Պէրլին, Ամսթէրտամ, Բրէմ, Ս. Սթէֆանօս ու Գահիրէէն ոսկի միտալեա, Պօրտօէն 2 արծաթ միտալեա։

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ

Հելլենական կառավարութենէն Ս. Փրկչի արծաթ խաչով, Պարսկական կառավարութենէն Առիւծի եւ Արեգական պատուանշաններով, Վենեզուէլայէն յատուկ պատուանշանով, Պրիւքսէլի միջազգային առողջապահական քոնկրէէն, Փարիզի Ակադեմիի երկրագործական ճիւղէն, եւ Մարսիլիոյ քաղաքապետութենէն առաջնակարգ տիպլոմով վարձատրուած։

ՏՆՕՐԷՆ Գ. ՍՊԻՐԻՏՕՆ ՄԷԹԱՔՍԱ

Հայթայթիչ Նորին Վեհափառութեանց Թագաւորացն Յունաց տանն եւ Սերպիոյ եւ Ն. Արքայական Բարձր զահաժառանգ իշխանին Յունաստանի։

Վաւերացուած Թուրքիոյ, Եւրոպիոյ Յունաստանի եւ Եգիպտոսի բժիշկներէն եւ քիմիագէտներէն «Ֆէրտինանտ Ժան» քիմիագէտ ի Փարիզ, Վօն Համմէլ Րօս եւ Հարման իւղն մեծ քիմիագէտ յԱմսթէրտամ, Տգթ. Ռուսէֆ (Պուլկարիա), Տգթ. Թրամթի եւ Պէրնարտ Պալըրէ շա։

Բիէր Աբէրի, Սինկրօս եւ Զամպաքօ փաշա Կ. Պոլիս, Քոմնոս փաշա եւ Տգ. Զամաքօյա Եգիպտոս Տգթ. Օրֆանիտի, Աֆէնթուլի, Դարամաշա, Համի Միհալի, Քոնսօլա, Զիննի Կալվանի, Մակլա Բրօֆէսօրք հելլենական համալսարանին Աթէնքի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 քիլոկրամ քոնեաք

ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՊԱՀԵՍՏԻ
15 մթերանոցներու մէջ 420 մեծ տակառներով 800,000 քիլոկրամ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

35000 սնտուկ եւ 1000 տակառ քոնեաք, որոց ճշգութիւնս վաւերացուած է քաղաքապետական տոմարներով

Գ. Գ. Ս. Ի. ԵՒ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ

100,000 ֆրանք կը խոստանան այն անձին որ ապացուցանէ թէ Մէթաքսա քոնեաքը իր մէջ վնասակար նիւթեր կը պարունակէ

Ընդհ. Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
42 ԿԱԼԱԹԱ ՄՈՄՀԱՆԷ ԹԻՒ 42

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՀԵՐՈՒ

ԺՕՐԺ Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ.

657-659 Բէյօղլու, Մեծ փողոց Գալաթա-Սարայ, Կոյրերու դպրոցին ընդդէմ Նոր շէնքը թիւ 657-659

Գ. Գ. Ժ. Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ. արտասովոր մեծ վաճառում մը կազմակերպեցին՝ ամեն տեսակ կահերու՝ ննջասենեակներու, ճաշասրահներու, սրահներու, աշխատութեան սենեակներու եւ այլն։ Անոնք, որք կուզեն խնայողութեամբ իրենց տունը կահաւորել, կրնան այցելել այդ մթերանոցն եւ գիներուն վրայ տեղեկութիւն առնուլ։

ՃԱՇԱԿ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Վաճառատունը նաեւ ունի կահերու եւ կահաւորման գործարան մը, ամեն տեսակ յանձնարարութեանց համար, զորս կը գործադրէ ճաշակաւորապէս։ Կարճ միջոցի մէջ կը անձնուին թէ՛ քաղաքի մէջ եւ թէ՛ գաւառաց համար։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղաներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջըղային ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, ձեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր շարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 57

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ՌԱՍԷԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 86. Փոխադրման կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԱԶԴ

[illegible]ԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ [illegible] յարգոյ հասարակութեան թէ իր [illegible] խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Ջիւլֆարի փողոց Նուսուֆ Իզզէտին խանի ներքեւ թիւ 2 մթերանոցն։

Ցիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Զիբակօյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Նոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Քարթալի տեսակ տեսակ գինիներ օեզանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած նշանաւոր բժշկաց կողմէ, տակառով. քաշով և շիշով։ Նոյնպէս բաղցր խաղողէ եղած Մաստիքա և Քարթալի ճիւղէի Տիւզ օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

556 39—50

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԱՅԷՐԻ ՍԱՐՍԱՓԱՐԻԼԼԱ

Արեան ճշմարիտ մաքրիչ զօրացուցիչ եւ առողջութեան նորոգիչ

Ամէն տեսակ պզտուցներ կանհետացնէ. մորթի վէրքերը կը բուժէ, սպառած ոյժը կը վերանորոգէ և հիւանդութեան բոլոր տարրերը կը վանէ։ Անոնք որ անմարսողութեան, ընդհանուր տկարութեան կամ ապականեալ արիւնէ առաջ եկած և է տկարութիւն ունին, Այէրի Սարսաբարիլլան գործածելու են։ Տկարին ուժ կուտայ և ընդհանուր մարմինը կը զօրացնէ։ Կերակուրները անդադար քաղցր կաղզուրիչ և կեանքը ախորժելի կ'ընէ։

ԱՅԷՐԻ ՍԱՐՍԱՓԱՐԻԼԼԱՆ

Ճշմարիտ վարժապետութեան արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

AYER'S SARSAPARILLA

COLUMBIAN EXPOSITION AYER'S SARSAPARILLA

Կը գտնուի դեղագործներու և դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն՝ Գ. Էտմ. Գարուանայի անգլիական փաճառատունը, 95 և 97, Եւրոպէք Պոլտըրըմ, Վոյվոտայի պահակատանին մօտ։ 607

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօեալ Վինտսօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն եւայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անչուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկէ մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորապէս վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրժէնի վարդի սանդանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօեալ Վինտսօրի ծախուած տեղերը։

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԵՒ ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Նման գողի մը, որ գիշեր ատեն կը կողոպտէ մեզ, այս հիւանդութիւնը մեր վրայ կը յարձակի ծածկաբար։ Անիկէ բռնուողները կուրծքերնուն եւ կողերնուն մէջ, երբեմն ալ կռնակնին ցաւեր կզգան։ Զանձրոյթ եւ քընանալու պէտքը կը զգան. իրենց բերնին համը գէշ է, մանաւանդ առտուն։ Ակռանին տեսակ մը մածուցիկ բանով կը ծածկուի։ Ախորժակ չունին։ Հիւանդը ստամոքսին վրայ ծանր բեռ մը կը զգայ, երբեմն ալ տեսակ մը տկարութիւն։ Աչուըները մարած են, ձեռքերն ու ոտքերը ցուրտ ու թաց։ Քիչ մը ժամանակ ետքը հազ մը կը սկսի, նախ չոր, բայց քիչ քիչ կանաչ մաղասով խառն։ Ցետոյ կը սկսի զիւրաբորբոք. բարկացոտ, նեղսիրտ ըլլալ։ Եթէ մէկէն ի մէկ ոտքի ելլէ, գլուխը կը դառնայ։ Պնդութիւն կունենայ. երբեմն մարմինը կը տաքնայ ու կը չորնայ. աչքերը կը թանձրանայ ու կը դանդաղնայ, աչքին ճերմկուցը դեղնորակ գոյն մը կ'առնէ. մէզը կը պղտորի։ Ապա կը սկսի կերածը փսխել, որուն կը յաջորդեն սրտի բաբախումներ. տեսողութիւնը կը տկարանայ, ինքզինքը յոգնած ու տկար կը զգայ։ Ն'բառէ ի՛ն Մէ ժողովրդեան մէկ երրորդը այս հիւանդութեան մէկ ձեւէն վարակուած է։ Բժիշկները շատ անգամ սխալած են անոր բնութեանը վրայ։ Ոմանք լեարդի հիւանդութիւն կարծած են, ոմանք անմարսողութիւն, ոմանք փայծաղի հիւանդութիւն եւ այլն. բայց անոնց դեղերը երբեք չեն յաջողած։ Հիմա գտնուած է «Մայր Սիկըլի Բուժիչ Օշարակը» որ այս հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժէ։

Կեղծերէն զգուշանալ.

Կը ծախուի Եւրոպէք Պալտըրըմ, Վոյվոտայի քով թիւ 85 եւ 97 Թուրքիոյ համար միակ գործարանն է։ Էտմոնտ Գարուանայի անգլիական բժշկ. մթերանոցը 605

L'ANCRE ԼԱՆՔՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ

1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Գ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Իւսթոլֆ Հոեոս, գեր-նախագահ
» Ժօզէֆ Հոեոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Բօյօտան Նաքօ » » »
» Անթուան Բրօքէշ ա'Օսթէն
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Խորհուրդ

Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ, կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԷՕՆԷԼ ՓՕՆՏԻ
Գլխ. Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գօճամանօղլու խան Թիւ 7, 563

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻԻՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ՊԷՕՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առնից դանակներն Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօհն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հաստատեալ մեծավաճառեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ դանակներու կեղծը կը շինեն եւ անգլիական տառերը չնմանցնողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր դանակներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօհն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել դանակներու, ածելիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

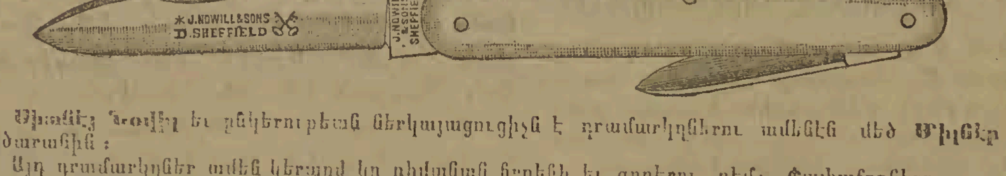

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փորձառողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն Միլնէրի դրամարկղներու առաւելութիւնը։

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ յատուկ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժամ բլոսէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոքր ու մեծեր, սեղանի յատուկ լամպարներ, առանձներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու ծովային զինուորական յատուկ կօնակներ, ճոխայի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եկած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։ 564